

Předkládací zpráva pro Parlament České republiky
Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany
v zahraničních operacích v roce 2017

Úvod

Cílem Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany (MO) v zahraničních operacích v roce 2017 (dále jen „Informace“) je seznámit Parlament České republiky (ČR) s politickými, vojenskými a finančními aspekty působení v zahraničních operacích v roce 2017. Materiál obsahuje hodnocení politicko-bezpečnostní situace v jednotlivých zemích, operačních úkolů jednotek rezortu MO v místech působení a čerpání finančních prostředků v jednotlivých operacích za sledované období.

Informace je předkládána v souladu s usnesením vlády ze dne 20. října 2014 č. 850 k působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2015 a 2016 s výhledem na rok 2017, dále s usneseními Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 29. června 2016 č. 1276 a Senátu Parlamentu ČR ze dne 14. července 2016 č. 486, a na základě dalších usnesení vlády a Parlamentu ČR uvedených u konkrétních operací v dalším textu této části Informace.

Financování působení sil a prostředků rezortu MO ve všech zahraničních operacích v hodnoceném období bylo zabezpečeno z rozpočtové kapitoly MO v celkové výši **1 409 054 000,- Kč**.

Materiál dále informuje o využití peněžního daru do zahraničí ve výši 4 mil. Kč na financování projektů rychlého dopadu (Quick Impact Projects, QIP) v rámci působení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2017.

Na základě usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 9. června 2015 č. 30 je přílohou materiálu „Informace o stavu zapojení České republiky do misí OSN v roce 2017 a o příležitostech a možnostech pro působení České republiky v těchto misích“.

A. Afghánistán

1. Politicko-bezpečnostní situace

Rok 2017 byl třetím rokem existence afghánské vlády národní jednoty, která má primární odpovědnost za bezpečnost v zemi. Bezpečnostní situace v Afghánistánu i v hlavním městě Kábulu zůstává dlouhodobě neuspokojivá, centrální vládě a ozbrojeným složkám se nedaří rozšiřovat svou autoritu mimo větší města a do venkovských oblastí. Afghánistán zůstává krizovým ohniskem globálního významu kvůli propojení islámského terorismu, nelegální migrace a produkce většiny opia/heroinu na globálním nelegálním trhu.

Protivládní ozbrojené skupiny představují trvalé bezpečnostní riziko pro místní obyvatelstvo, vládní složky i alianční síly. Největší hrozbu nadále představuje hnutí Tálibán,

ale i jiné teroristické síly jako například tzv. Haqqáního síť a místní odnož hnutí Islámský stát (Da'esh) – „Islámský stát – provincie Chorásán“.

Změnit uvedenou patovou situaci je záměrem nové strategie USA vůči Afghánistánu představené v srpnu 2017, podle které se americká vojenská přítomnost v zemi bude odvíjet od reálné bezpečnostní situace a nikoliv od předem stanovených a deklarovaných plánů. Strategie zahrnuje i posílení dosud klesající mezinárodní vojenské přítomnosti v zemi a podpory afghánské vládě. Důraz je rovněž kladen na zajištění spolupráce Pákistánu v boji proti protivládním skupinám.

Z dlouhodobého hlediska je hlavním předpokladem politické a bezpečnostní stability země proces národního usmíření, který však naráží na etnické, tribální i osobní rivality. Hledání smíru je spojeno s bojem o podíl na státní a ekonomické moci mezi jednotlivými etnickými skupinami země. Klíčovou otázkou zůstává, zda a s jakými výsledky se podaří přimět hnutí Tálibán k mírovým jednáním.

2. Působení sil a prostředků rezortu MO v Afghánistánu

Mandát pro působení sil a prostředků MO v misi RESOLUTE SUPPORT (RSM) v Afghánistánu v roce 2017 byl stanoven do 270 osob.

Úkolové uskupení AČR RESOLUTE SUPPORT (ÚU AČR RS) organizačně zastřešovalo všechny jednotky a prvky rezortu MO působící v RSM na území Afghánistánu. Do této organizační struktury patřily následující jednotky: velitelství ÚU AČR RS (národní podpurný prvek), letecký poradní tým, národní zpravodajská buňka, zastoupení na velitelstvích RSM, polní chirurgický tým a strážní rota letecké základny Bagram.

Velitelství ÚU AČR RS bylo dislokováno na základně HKIA (Hamid Karzai International Airport) s vlastním zázemím zabezpečujícím plnění úkolů ve prospěch nasazených jednotek v rámci RSM.

Funkce velitelů ÚU AČR RS vykonávali: plk. gšt. Ing. Gabriel Kovács (od prosince 2016 do května 2017), plk. gšt. Ing. Daniel Zlatník (od června do prosince 2017) a plk. Ing. Pavel Levý (od prosince 2017).

Síly a prostředky rezortu MO v RSM působily v prostoru dvou regionálních velitelství (TAAC-Train Advise Assist Command) - TAAC-Capital (TAAC-C) a TAAC-East (TAAC-E) a na velitelství mise HQ RS v Kábulu.

Působení ČR v Afghánistánu bylo založeno na 3 základních pilířích:

a) Výcvik Afghánských národních obranných a bezpečnostních sil

Na HKIA v rámci TAAC-C působil letecký poradní tým v počtu do 25 osob, zahrnující i jednotku ochrany sil (10 osob). Úkolem poradního týmu bylo podílet se na výcviku leteckého a pozemního personálu vrtulníků Mi-35 a Mi-17. V roce 2017 absolvovali čeští instruktoři během výcviku s afghánskými piloty a palubními střelci více než 344 letů o celkovém počtu 70,5 letových hodin a dalších 227 hodin na leteckém simulátoru. Vycvičili 7 palubních střelců (z toho jeden instruktor) a 6 pilotů – velitelů vrtulníku (z toho dva inspektoři).

Funkce velitelů leteckých poradních týmů zastávali: mjr. Ing. Ladislav Zajíček (od března do července 2017), mjr. Ing. Antonín Fidranský (od července 2017).

b) Ochrana spojeneckých sil

V provincii Parwan v rámci TAAC-E působila strážní rota v počtu do 169 osob s úkolem eliminovat nepřátelské aktivity vedené proti letecké základně Bagram ve svěřeném prostoru odpovědnosti.

Ve prospěch strážní roty operoval bezpilotní průzkumný prostředek SCAN EAGLE, který má v sestavě jednotky nezastupitelné místo spočívající především v zabezpečení průzkumu a včasného varování nezávisle na koaličních partnerech.

Funkce velitelů jednotky vykonávali: kpt. Ing. Petr Víték (od října 2016 do dubna 2017), kpt. Ing. Milan Němec (od dubna 2017 do října 2017) kpt. Ing. Roman Rostás (od října 2017).

c) Podpora nasazených sil

Velitelství úkolového uskupení v počtu do 32 osob bylo dislokováno na HKIA, v rámci TAAC-C a plnohodnotně podporovalo české jednotky a jednotlivce operující v RSM, a to především v otázkách administrativní a logistické podpory a koordinace zdravotnického zabezpečení. Velitelství zabezpečovalo akviziční činnost v prostoru nasazení, organizaci a zajištění dopravy materiálu a osob, zajišťování oprav a revizí materiálu v místě nasazení a skladování materiálu, pracoviště Vojenské policie, finanční službu, právní servis a komplexní zajištění utajovaného i neutajovaného spojení s Českou republikou včetně zajištění spojení vojáků s jejich blízkými v ČR.

Na HKIA působil rovněž česko-slovenský polní chirurgický tým (PCHT) v počtu do 14 osob (z toho 8 AČR), a to v sestavě vojenské nemocnice NATO Role 2E pod americkým velením. PCHT poskytoval specializovanou chirurgickou péči a prováděl výkony v rámci resuscitativní chirurgie, anesteziologie a pooperační péče. V rámci bilaterální spolupráce byl PCHT doplněn ve 3 rotacích o celkem 11 lékařů/zdravotníků Ozbrojených sil Slovenské republiky.

Na velitelstvích RSM působilo do 18 příslušníků rezortu MO, kteří plnili úkoly v souladu se zastávanými pozicemi.

Do struktury ÚU AČR RS spadala také národní zpravodajská buňka, která poskytovala aktuální bezpečnostní přehled českým jednotkám v RSM, Zastupitelskému úřadu ČR v Kábulu a velitelství RSM.

d) Ochrana Zastupitelského úřadu ČR v Kábulu

Ochranu osob a majetku Zastupitelského úřadu ČR v Kábulu, včetně rezidence vedoucího zastupitelského úřadu zabezpečovali do července 2017 příslušníci 601. skupiny speciálních sil. Od července 2017 převzali úkol příslušníci Vojenské policie.

Velitelem 1. jednotky VP byl mjr. Mgr. Petr Kadlec, MBA (od července do listopadu 2017). Velitelem 2. jednotky VP byl mjr. Mgr. David Strokosz (od prosince 2017).

Ochrana Zastupitelského úřadu ČR v Kábulu nespadá pod RSM.

e) Projekty rychlého dopadu

Vláda ve svém usnesení ze dne 18. dubna 2016 č. 339 k návrhu na financování projektů rychlého dopadu (Quick Impact Projects, QIP) z prostředků resortu Ministerstva obrany v rámci působení sil a prostředků resortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích souhlasila s poskytováním peněžního daru do zahraničí ve výši 4 mil. Kč ročně. QIP se vyznačují jak aspektem rekonstrukčním a stabilizačním, tak podpůrným pro nasazené síly.

V roce 2017 byly QIP implementovány pouze v rámci RSM v Afghánistánu; v ostatních operacích s účastí ČR se jejich využití nejevilo efektivním.

Hlavním cílem QIP je vytvoření okamžitého pozitivního efektu především směrem k civilní populaci často postižené konfliktem, ale částečně i ve prospěch vládních ozbrojených sil v místě působení českých jednotek. Projekty realizují vojenské jednotky buď samostatně, nebo s pomocí místního obyvatelstva, představitelů vládních institucí a místní samosprávy, nevládních a mezinárodních organizací.

Implementace projektů zaměřených na podporu školství, infrastruktury a ANDSF byla zajišťována pracovníkem CIMIC strážní roty na Bagramu. Vedle zcela adresné pomoci ANDSF a civilnímu obyvatelstvu přispěly tyto projekty také k bezpečnosti vlastních jednotek a vytváření kladného obrazu vlastních sil u místní populace.

V roce 2017 bylo realizováno 27 projektů v celkové výši cca 2 955 000,- Kč. Jednalo se například o nákup školních potřeb pro děti, vybavení škol, oplocení školního hřiště, nákup stanů pro zajištění školní výuky, vybudování septiku u sirotčince, vybudování studní a silničních propustků, nákup GPS a také logistickou podporu Afghánské národní armády (nákup zimních doplňků) apod.

B. Kosovo

1. Politicko-bezpečnostní situace

Kosovskou politickou scénu charakterizuje dlouhodobé napětí mezi politickou reprezentací většinových kosovských Albánců a srbskou menšinou. Bezpečnostní situaci lze hodnotit jako stabilní, ale s řadou přetrvávajících rizik. V tomto ohledu patří k nejvíce citlivým oblastem severu Kosova, a to nejen kvůli mezietnickým vztahům, ale také z důvodu ovládnutí veřejného života organizovaným zločinem. Jak ukázal průběh posledních parlamentních voleb v červnu 2017, právě na severu Kosova docházelo k rozsáhlému zastrahování kandidátů mimo dominantní politické uskupení „Srpska lista“ podporované Bělehradem.

Případné náhlé zhoršení vztahů mezi Bělehradem a Prištinou by obecně zvýšilo i bezpečnostní rizika. Hlavními problémy zůstává nedostatečná implementace klíčových politických rozhodnutí dosažených v rámci dialogu mezi Bělehradem a Prištinou pod patronací EU, a zejména pak realizace dohody o vzniku Asociace srbských obcí v Kosovu z roku 2015. Příčinou stagnace v této věci jsou diametrálně odlišné představy obou stran o statutu/mandátu budoucí Asociace. Zatímco srbská strana a kosovští Srbové usilují o to, aby

se Asociace stala politickým tělesem s rozhodovacími pravomocemi v určitých oblastech, kosovští představitelé chtějí Asociaci s co nejslabším mandátem.

Politicky a společensky velmi citlivým tématem s možným přesahem do oblasti bezpečnosti jsou také očekávaná vydání prvních obžalob ze strany Specializovaných soudních komor Kosova se sídlem v Haagu (Kosovo Specialist Chambers). Ty budou soudit obviněné z válečných zločinů a dalších zločinů v období vyostřeného konfliktu mezi jugoslávskými bezpečnostními silami a jednotkami kosovských Albánců, jakož i v následném období po vyhlášení nezávislosti Kosova, kdy docházelo k represáliím vůči nealbánskému obyvatelstvu (1. 1. 1998 – 31. 12. 2000). Pokud by došlo k obvinění některých politických představitelů, kteří byli v době konfliktu příslušníky UÇK, nelze vyloučit, že by mohlo dojít k širší politické nestabilitě v Kosovu a přechodnému zhoršení bezpečnostní situace.

Členství v EU a v NATO považuje Kosovo za svůj strategický cíl, který se těší vysoké podpoře veřejnosti. Jednou z klíčových podmínek na cestě ke vstupu Kosova do EU je pokračování dialogu s Bělehradem, který by měl vyvrcholit uzavřením komplexní a právně závazné smlouvy o normalizaci vztahů.

Spolupráce s NATO probíhá především skrze Poradní a styčný tým NATO, který v zemi působí. Rozvoj spolupráce limituje skutečnost, že čtyři státy NATO nadále neuznávají nezávislost Kosova¹. Skutečnost, že Kosovo nedisponuje regulérní armádou, ale pouze bezpečnostními sbory, není pro vstup do NATO sama o sobě překážkou. Sporný záměr kosovské reprezentace transformovat Kosovské bezpečnostní síly na pravidelnou armádu, resp. na Kosovské ozbrojené síly je realizovatelný pouze cestou ústavního zákona. K tomu bude zapotřebí souhlas zástupců srbské menšiny, který si lze za aktuální situace těžko představit. Záměr nemá podporu NATO/EU, které by v případě jeho naplnění mohly snížit dosavadní podporu kosovským obranným složkám.

Bezpečnostní složky Kosova se nadále intenzivně zabývají hrozbou, kterou představují domácí islamističtí radikálové a navrátilci ze Sýrie a Iráku, tzv. foreign fighters.

2. Působení sil a prostředků rezortu MO v Kosovu

Mandát pro působení sil a prostředků MO v Kosovu v operaci JOINT ENTERPRISE pro rok 2017 byl stanoven do 10 osob. Reálně v operaci působilo 9 osob, které plnily úkoly vyplývající z jejich zařazení na pozicích na velitelství KFOR v Prištině.

Funkce velitelů skupin zastávali: mjr. Ing. Kamil Chadim (do ledna 2017), pplk. Ing. Miroslav Zemjan (od ledna do srpna 2017) a pplk. Ing. Pavel Spurný (od srpna 2017).

C. Bosna a Hercegovina

1. Politicko-bezpečnostní situace

Bosenská politická scéna čelí dlouhodobému problému rozdělení země podle etnického klíče. Zástupci jednotlivých etnických skupin mají k BaH jako státu velmi diferencovaný přístup. Bosňáci v zásadě podporují jednotu státu se silnou rolí centrální vlády, zatímco bosenští Chorvaté a bosenští Srbové požadují větší míru autonomie v rámci svého

¹ Španělsko, Slovensko, Rumunsko a Řecko.

území. Nejaktivnější separatistické snahy vykazuje bosensko-srbská entita Republika srbská (RS), jejíž představitelé operují s možností odtržení od BaH. Tento krok však nemá mezinárodní podporu a jednalo by se o porušení Daytonské dohody z roku 1995.

Bosna a Hercegovina aspiruje na členství v NATO a aktivně se zapojuje do mise Resolute Support v Afghánistánu. Spolupráce s Aliancí probíhá na základě Akčního plánu individuálního partnerství. V roce 2010 byl zemi udělen Akční plán členství, jeho aktivaci však brání od roku 2010 nedořešená otázka registrace vojenského nemovitého majetku pod centrální vládu, resp. ministerstvo obrany. Samotné členství v NATO je pak vnitropoliticky velmi kontroverzní - RS v rozporu s pozicí centrální vlády a svými pravomocemi deklaruje pozici vojenské neutrality.

Bezpečnostní situace v zemi je celkově stabilní, občanské nepokoje z února 2014 však dokazují, že složitá politická a socio-ekonomická situace má potenciál kdykoliv zhoršit bezpečnost. Významný destabilizační potenciál obsahují spory ohledně novely volebního zákona, bez níž nebude možno implementovat výsledky všeobecných voleb, plánovaných na říjen 2018. Zemi tak koncem roku hrozí hluboká ústavní krize.

Jisté bezpečnostní riziko pro BaH představuje fenomén tzv. foreign fighters. V posledních letech sice na válčiště v Sýrii a Iráku podle úřadů BaH neodjel žádný občan a navrátilí se občané jsou trestně stíháni na základě platné legislativy, nelze však vyloučit možnost, že navrátilci zůstanou zradikalizovaní a stanou se bezpečnostní hrozbou ať již uvnitř země, nebo v EU.

2. Působení příslušníků rezortu MO v operaci EU ALTHEA

Mandát pro působení sil a prostředků MO v Bosně a Hercegovině v operaci EU ALTHEA byl pro rok 2017 stanoven do 2 osob.

Příslušníci rezortu MO se v roce 2017 podíleli na plnění stanovených úkolů v rámci neexekutivní části operace v počtu do 2 osob, a to na velitelství operace na základně Butmir v Sarajevu. Přispívali do celkového rámce výcviku a poradenství k rozvoji schopností Ozbrojených sil Bosny a Hercegoviny v oblasti skladování zbraní, munice, výcviku a ochrany proti zbraním hromadného ničení.

Funkce velitelů skupin vykonávali: kpt. Ing. Michal Tkadlec (od prosince 2016 do června 2017), mjr. Ing. Miroslav Havelka (od června do prosince 2017), pplk. Ing. Jiří Kubík (od prosince 2017).

D. SOMÁLSKO / Oblast Afrického rohu

1. Politicko-bezpečnostní situace

Vnitropolitický vývoj v Somálsku byl v roce 2017 charakterizován zejména povolebním děním. V závěru roku 2016 se konaly volby do zákonodárního sboru, 8. února 2017 byl zvolen prezidentem Abdullahi Mohamed „Farmaajo“ a vytvořen nový vládní kabinet. Přes určitá budoucí pozitiva země nadále čelí zásadnímu problému, kterým je nutnost zefektivnění činnosti národní armády. Ta by měla od října 2018 začít přebírat kontrolu nad bezpečností země od mise Africké unie AMISOM (African Union Mission in Somalia).

Značnou výzvou pro Somálsko v r. 2017 byla harmonizace pozice mezi centrální vládou a vládami jednotlivých regionů. Pozitivem je posílení spolupráce mezi jednotlivými somálskými regiony, což by mohlo vést k zefektivnění boje s teroristickou skupinou al-Šabáb, která nadále představuje značnou bezpečnostní hrozbu.

V roce 2017 došlo k určitému nárůstu počtu pirátských útoků na plavidla plující u somálských břehů. Důvodem tohoto mírného nárůstu může být nedostatečné dodržování bezpečnostních opatření ze strany plavidel proplouvajících oblastí².

2. Působení příslušníků rezortu MO v misi EU NAVFOR ATALANTA

Mandát pro působení sil a prostředků MO pro rok 2017 byl stanoven pro operaci EU NAVFOR ATALANTA do 3 osob.

Příslušníci rezortu MO působili na pozicích v Operačním velitelství v Northwoodu ve Velké Británii v počtu 3 osoby.

Funkce velitelů skupin vykonávali: mjr. Ing. Petr Závorka (od srpna 2016 do února 2017), mjr. Ing. Aleš Maršálek (od února do července 2017) a mjr. Ing. Martin Šebesta (od července 2017).

E. Středomoří

Politicko-bezpečnostní situace

Největším současným problémem v oblasti centrálního Středomoří je dlouhodobě kritická bezpečnostní situace v Libyi, kde působí tři konkurenční vlády, části země jsou kontrolovány milicemi nespádající pod žádné autority, nárůst radikálního islamismu a skutečnost, že se do země v poslední době postupně stahují velitelské špičky Da'esh ze Sýrie a Iráku. Proto je funkční vláda národní shody i sdíleným zájmem EU, která potřebuje partnera k řešení migračních a teroristických hrozeb, jež v Libyi dále sílí. Bez explicitního souhlasu libyjské vlády následného souhlasu RB OSN nemohou kromě jiného být plněny všechny úkoly vojenské operace EUNAVFOR MED SOPHIA zahrnující i protipašerácké operace v libyjských vodách a na svrchovaných libyjských územích.

Působení příslušníků rezortu MO v operaci EU NAVFOR MED SOPHIA

Mandát pro působení sil a prostředků MO pro rok 2017 byl stanoven pro operaci EU NAVFOR MED SOPHIA do 5 osob.

V operaci EUNAVFOR MED SOPHIA na území Itálie a ve Středozemním moři působily do poloviny roku 2017 tři osoby a od srpna 2017 pět vojáků s tím, že tři důstojníci plnili úkoly vyplývající z funkčního zařazení na Operačním velitelství (OHQ) v Římě a 2 vojáci působili na velitelství operace (FHQ) umístěném na vlajkové lodi operace.

Funkce velitelů skupin vykonávali: pplk. Ing. Petr Konečný (od července 2016 do února 2017), pplk. Ing. Jan Kuryviál (od února do července 2017) a mjr. MUDr. Vladimír Mach (od srpna 2017).

² V roce 2017 jich bylo sedm, v 2016 jeden, 2015 žádný, 2014 dva útoky. V letech 2009 - 2011 docházelo k zhruba 160 - 180 útokům ročně.

F. Malijská republika

1. Politicko-bezpečnostní situace

Region Sahelu se v důsledku propustných hranic a neexistence efektivní kontroly území ze strany jednotlivých států potýká s migračními vlnami, pašováním zbraní a drog, obchodem s lidmi a zejména působením teroristických skupin. Tento vývoj dále zhoršila dezintegrace Libye v roce 2011 a situace kulminovala ovládnutím severního Mali protivládními skupinami v roce 2012. Následná francouzská intervence sice formálně pomohla obnovit fungování centrální vlády v Bamaku, situaci v Mali se však nepodařilo stabilizovat trvale. V zemi tak nacházejí bezpečný úkryt teroristické skupiny, které jsou schopné podnikat útoky v rámci celého regionu Sahelu.

Implementace Dohody o míru a usmíření je pomalá, projevuje se nedostatek vůle zúčastněných stran k vzájemné spolupráci a přebrání iniciativy. Na přelomu března a dubna 2017 se konala konference národního usmíření, které se účastnily všechny skupiny veřejného života. Její závěry se však nepromítly do návrhu nové ústavy a referendum o ústavě bylo po protestech veřejnosti odsunuto na neurčito.

Z bezpečnostního hlediska dochází ke zvýšení počtu teroristických útoků proti malijským představitelům veřejné správy, bezpečnostním složkám a členům mezinárodních misí. Kritické úrovně dosáhla situace v centrálním Mali, konkrétně v regionech Segou a Mopti, v nichž vláda postupně ztrácí kontrolu, a hrozí proto rozštěpení země. Zhoršená bezpečnostní situace a absence veřejných služeb podkopávají autoritu vlády u místních obyvatel. Malijská vláda se snaží situaci řešit prostřednictvím „Plánu na zlepšení bezpečnosti centrálních regionů“, který se má soustředit na zlepšení bezpečnosti a socioekonomické situace a poskytování veřejných služeb.

Bezpečnostní problémy Sahelu navíc umocňuje prudký demografický růst a proces desertifikace, který ve svém důsledku zvyšuje migrační tlaky.

V průběhu roku 2017 se pět států Sahelu (Mali, Mauretánie, Niger, Čad a Burkina Faso) společně domluvilo na vzniku politicko-vojenské aktivity iniciované Francií „Společné síly G5 Sahel“. Jejím úkolem je ochrana společných hranic států Sahelu a boj proti teroristickým skupinám a organizovanému zločinu.

Vzhledem k mezinárodnímu přelévání zmíněných bezpečnostních hrozeb má stabilizace Sahelu v současnosti zásadní dopad na bezpečnost Evropy, a tedy i na ČR.

2. Působení sil a prostředků rezortu MO ve výcvikové misi Evropské unie

Mandát pro působení sil a prostředků MO ve výcvikové misi Evropské unie EUTM v Mali byl pro rok 2017 stanoven do 50 osob.

ČR, v závislosti na situaci a konkrétním požadavku velitelství mise, byla zapojena až 42 osobami. Tři vojáci plnili úkoly na velitelství mise v Bamaku, 37 osob zabezpečovalo ochranu velitelství EUTM Mali v Bamaku a doprovody konvojů a 2 instruktoři cvičili malijské vojáky v rámci výcvikové roty ve výcvikových střediscích v Koulikoro a Sikasso.

Spojenci působení ČR v misi oceňují, především ve vztahu k Odřadu ochrany sil, který prokázal vysokou profesionalitu, ať již při odražení teroristického útoku na budovu

velitelství mise v březnu 2016 nebo při záchraně příslušníků velitelství mise po útoku teroristů na hotelový komplex Kangaba nedaleko hlavního města Bamaka v létě 2017.

Funkce velitelů vykonávali: kpt. Ing. Petr Roman (od září 2016 do března 2017), kpt. Mgr. Bedřich Hýža (od března do září 2017), kpt. Ing. Jaromír Evan (od září 2017).

3. Působení sil a prostředků rezortu MO v misi OSN MINUSMA

Mandát pro působení sil a prostředků MO v misi OSN MINUSMA byl pro rok 2017 stanoven do 10 osob.

Od podzimu 2015 působí ve velitelské struktuře mise All Sources Information Fusion Unit (ASIFU) na základně v Bamako 1 důstojník ve funkci analytika.

G. Golanské výšiny

1. Politicko-bezpečnostní situace

Území Golanských výšin je jedním z mnoha neuralgických bodů v oblasti Blízkého východu. Díky své strategické poloze a bohatým zdrojům vody je dlouhodobě předmětem sporu. Pro Izrael je jeho kontrola klíčová, ale ze stejných důvodů je zpět pod svou kontrolu chtěla od 70. let 20. století získat Sýrie. Po skončení jomkippurské války v roce 1973 souhlasil Izrael s opuštěním části dobytého území, které se z rozhodnutí OSN stalo demilitarizovanou zónou, kde na dodržování příměří mezi oběma státy dohlíží mise UNDOF.

Mise UNDOF byla dlouho považována za jednu z nejklidnějších a naplňování mandátu pozorovatelů probíhalo dlouhodobě bez větších incidentů. Situace se však změnila po roce 2011 v souvislosti s válkou v Sýrii, kdy se v syrské části Golanských výšin začaly střetávat provládní síly s jednotkami syrské opozice a islamistickými teroristickými skupinami.

V průběhu roku 2017 došlo k určitému uklidnění situace na Golanských výšinách i v souvislosti s vytvořením zóny příměří kolem jihosyrského města Dera'a. Za této situace bylo rozhodnuto o návratu vojáků UNDOF na syrskou stranu a k obnovení hlavní základny Camp Faouar. Přesun postupuje pomalu, ale postupně dochází k obnovení části kontrolních a pozorovatelských stanovišť.

2. Působení příslušníků rezortu MO v misi OSN UNDOF

Mandát pro působení sil a prostředků MO v misi OSN UNDOF byl pro rok 2017 stanoven do 5 osob.

Do mise OSN UNDOF na Golanských výšinách je ČR zapojena od července 2015 3 důstojníky (analytik, plánovač a specialista informačních technologií), kteří i v roce 2017 působili ve velitelské struktuře mise na základně ZIOUANI (Izrael).

Na pozicích velitelů skupin působili mjr. Ing. Milan Janhuba (od července 2016 do července 2017) a mjr. Ing. Jiří Jindra (od července 2017).

H. Sinajský poloostrov

1. Politicko-bezpečnostní situace

Sinajský poloostrov je jedinou součástí Egypta zasahující do Asie. Je přirozeným geografickým mostem spojujícím Egypt s regionem Blízkého východu. Toto území je strategicky významnou oblastí, a to primárně pro svoji polohu mezi Středozemním a Rudým mořem a v blízkosti Suezského průplavu.

Bezpečnostní situace na poloostrově se výrazně zhoršila po pádu režimu prezidenta Mubáraka. Nízká a nerovnoměrná hustota obyvatelstva a složitý terén omezují možnosti efektivní kontroly tohoto území. Nedostatek bezpečnostních kontrol na poloostrově je jedním z faktorů, který usnadňuje působení místních militantních skupin, stejně jako dlouhodobě špatná ekonomicko-sociální situace místních beduínských kmenů.

Působení teroristických skupin na Sinajském poloostrově vedlo k výraznému posílení přítomnosti egyptské armády. Ta však přes dílčí úspěchy není schopna operace teroristů zcela eliminovat. Egyptská armáda dosahuje v boji s teroristy limitů svých schopností, vybavení a výcviku. Nejhorší bezpečnostní situace panuje na severu, potažmo ve středu poloostrova, jižní část je povětšinou klidná.

2. Působení příslušníků rezortu MO v misi MFO

Mandát pro působení sil a prostředků MO na Sinajském poloostrově pro rok 2017 byl stanoven do 25 osob.

Do operace MFO (Multinational Force and Observers) byla ČR zapojena ÚU AČR MFO Sinaj, které tvořili tři důstojníci plnící úkoly vyplývající z funkčního zařazení na velitelství sil MFO a letecká jednotka (LJ) v počtu do 15 osob s letounem C-295 CASA.

Standardně LJ zabezpečovala přepravu osob a materiálu mezi základnami MFO, Káhirou a Tel Avivem, přepravu vládních představitelů a styčných osob stran mírové smlouvy, částečně se podílela na pátráních a záchranných operacích (SAR) a leteckém MEDEVACu, verifikačních a pozorovacích letech.

Funkce velitelů úkolového uskupení zastávali: pplk. Ing. Petr Dušátko (od listopadu 2016 do května 2017), pplk. Ing. Michal Javůrek (od května do listopadu 2017) a pplk. Ing. Zdeněk Dvorský (od listopadu 2017).

Funkce velitelů leteckých jednotek plnili: pplk. Ing. Radim Ulrich (od listopadu 2016 do května 2017), kpt. Ing. Vít Malina (od května do listopadu 2017) a mjr. Ing. Jiří Ulvr (od listopadu 2017).

I. Irácká republika

1. Politicko-bezpečnostní situace

Irák je demograficky i ekonomicky (vzhledem k nerostnému bohatství) významnou zemí blízkovýchodního regionu, která však trpí následky mnohaleté válečné devastace, neřešených vnitrosociálních (náboženských, etnických) napětí, rozsáhlé korupce a v neposlední řadě i politických excesů iráckých vlád prvního desetiletí po spojenecké invazi, spočívající především v diskriminaci sunnitské menšiny. Tyto problémy přivedly zemi na

práh katastrofy při bleskové expanzi Da'esh v roce 2014. Více než tři roky trvající válka proti Da'esh dále prohloubila lidskou a materiální devastaci – především západních a severozápadních částí země, obydlených převážně sunnity a zčásti i nemuslimskými menšinami – a vedla k vnitřnímu vysídlení miliónů obyvatel.

Obrovské nasazení iráckých obranných a bezpečnostních sil za asistence mezinárodního společenství vedly k úspěchu v boji s Da'esh a faktickému vojenskému vítězství. Bezpečnostní situace v zemi však nadále zůstává napjatá, ačkoli se podařilo zlikvidovat teritoriální nadvládu Da'esh a osvobodit asi 6 mil. osob. I přes pokračující úspěšné operace vládních jednotek proti zbytkům bojovníků Da'esh, je pravděpodobné, že tito dále povedou asymetrickou kampaň.

Aktuální bezpečnostní výzvou je stabilizace post-konfliktní rekonstrukce osvobozených území. Irácká vláda s podporou mezinárodního společenství musí zajistit bezpečnost, pořádek, udržení a obnovu dobytých území a umožnit návrat vnitřně vysídlených osob.

Vláda premiéra Abádího dokázala v kritické době udržet v zemi relativní politický klid. Bylo to však za cenu odkládání řešení nesnadných a potenciálně výbušných vnitropolitických problémů. Problémem je nárůst moci (převážně) šíitských ozbrojených milicí, tzv. Lidových mobilizačních sborů (al-Hašd aš-ša'abí) a s ní spojený významný růst vlivu Íránu na dění v zemi. Složitě bude rovněž budoucí uspořádání vztahů mezi iráckou federální mocí a autonomním regionem Kurdistán, jejichž problémy dočasně utlumil boj proti společnému nepříteli, ale opětovně rozvířilo uspořádání referenda o nezávislosti Kurdistánu v září 2017, které se konalo přes odpor bagdádských federálních orgánů, a to i na sporných územích pod tehdejší kontrolou kurdských jednotek. Následovala asertivní reakce centrální vlády, která rychlou vojenskou operací vytlačila kurdské síly ze sporných oblastí a donutila vedení kurdské autonomie na projekt nezávislosti fakticky rezignovat. Bagdádská vláda využívá svou převahu k dalšímu posílení kontroly nad kurdským regionem a proces vyjednávání vzájemných vztahů mezi Bagdádem a Erbílem bude ještě velmi komplikovaný.

V neposlední řadě je národní usmíření komplikováno politickou slabostí sunnitské menšiny, jejíž členové tvoří většinu z 3 mil. vnitřně vysídlených osob a jejíž politické elity, schopné ji reprezentovat v rámci celoirácké politické scény, utrpěly v důsledku vlády Da'esh zdrcující ránu.

Íráku se nicméně podařilo stabilizovat vztahy s významnými sousedy, zejména Tureckem a Saúdskou Arábií, a prozatím se vyhnout přímému střetu mezi šíity a sunnity na regionální úrovni. Premiér Abádí projevil značnou dávku politické intuice a obratnosti při vedení země a získal si důvěru zahraničních partnerů. I díky němu se daří udržovat následky kurdského referenda v mezích možné budoucí dohody. O dalším směřování země tak napoví zejména parlamentní a místní volby, které by se měly konat v polovině roku 2018.

2. Působení příslušníků rezortu MO v Irácké republice

V roce 2017 ČR pokračovala v zapojení do koaliční operace Inherent Resolve (OIR) na území Irácké republiky Leteckým poradním týmem (LPT), který je určený k výcviku příslušníků iráckých vzdušných sil na letounech L-159 ALCA na základně Balad a polním chirurgickým týmem (PCHT), který přispíval do americké polní nemocnice na základně al-Assad do června 2017.

Vyslání LPT bylo umožněno samostatným mandátem v počtu do 35 osob v souladu s usnesením vlády ze dne 30. března 2016 č. 276, se kterým vyjádřily souhlas obě komory Parlamentu ČR (usnesení Senátu Parlamentu ČR ze dne 27. dubna 2016 č. 422 a usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ze dne 4. května 2016 č. 1206).

Cílem bylo zabezpečit prostřednictvím mentorování a poradní činnosti dosažení plných bojových schopností iráckého létajícího a pozemního personálu letounů L-159 české provenience. V případě LPT se jednalo o první poradenskou činnost českých vzdušných sil ve prospěch irácké armády v historii ČR. Prodejem 12 ks letounů L-159 a nasazením LPT v Iráku si ČR buduje postavení důvěryhodného partnera na mezinárodní úrovni a příznivou výchozí pozici pro budoucí vojenskou spolupráci s Irákem a rozšíření vzájemného obchodování, a to nejen s vojenským materiálem.

Funkce velitelů LPT zastávali plk. Ing. Jan Susekár (od prosince 2016 do dubna 2017), mjr. Ing. Denis Dúbravčík (od dubna do srpna 2017), mjr. Ing. Jan Příbyl (od srpna 2017).

PCHT byl vyslán na základě samostatného mandátu v rámci podpory boje proti tzv. Islámskému státu v počtu do 30 osob v souladu s usnesením vlády ze dne 5. října 2016 č. 877, se kterým vyslovily souhlas obě komory Parlamentu ČR (usnesení Poslanecké sněmovny ze dne 20. října 2016 č. 1393, usnesení Senátu ze dne 19. října 2016 č. 557).

Příslušníci PCHT zajišťovali iráckým pacientům první pomoc, rozšířenou první pomoc, ošetrovatelskou činnost, podíleli se na záchraně životů a končetin, poskytovali intenzivní, resuscitační a pooperační péči a organizaci léčebně odsunového systému v rámci operačního prostoru. Mezi nejčastější případy patřila střelná a šrapnelová poranění a traumatické amputace částí těla po výbuchu IED. Kromě uvedeného mentorovali příslušníky irácké zdravotnické služby.

Velitelem PCHT byl pplk. MUDr. Radek Uher a tým byl vyslán do zahraniční operace dne 5. prosince 2016. Operační úkol pro jednotku PCHT skončil 7. června 2017.

Výše uvedená zapojení byla v září 2017 doplněna vysláním Výcvikové jednotky Vojenské policie (VJVP-I), která navázala na již dříve započaté aktivity Policie ČR a společně s českými policisty se v rámci úkolového uskupení pod italským velením podílí na výcviku irácké policie.

Velitelem Výcvikové jednotky Vojenské policie byl pplk. Ing. Petr Němec (od září 2017).

J. Působení příslušníků DCM v operacích NATO RESOLUTE SUPPORT v Afghánistánu

V hodnoceném období byly připravovány celkem 3 skupiny příslušníků nasaditelného spojovacího modulu (Deployable Communication Module, DCM). První v počtu 9 osob působila v rámci operace RESOLUTE SUPPORT v Afghánistánu v době od 27. července 2016 do 21. ledna 2017. Druhá skupina působila v operaci RESOLUTE SUPPORT v Afghánistánu od 7. dubna do 15. září 2017 v počtu 13 osob. Třetí skupina, kterou tvořily 3 osoby na podporu operace JOINT ENTERPRISE v Kosovu na Velitelství KFOR, nebyla nakonec nasazena.

Jednotka DCM v Afghánistánu byla součástí RSSSG (Resolute Support Signal Support Group) a její hlavní úkol spočíval v nepřetržitém dohledu nad spojením v Afghánistánu a v dohledu nad primárními a záložními linkami do Evropy.

Velitelé: 1. skupiny - prap. Tomáš Dočkal (od července 2016 do ledna 2017),
2. skupiny - prap. Matěj Němeček (od dubna 2017 do září 2017).

K. Působení v zahraničních operacích v rámci velitelských struktur NATO, EU a OSN

Mandát pro působení sil a prostředků MO v zahraničních operacích vysílaných z velitelských struktur NATO, EU a OSN v roce 2017 byl stanoven do 15 osob.

V rámci této kategorie a v hodnoceném období působili pouze 2 příslušníci AČR na velitelstvích mise Resolute Support v Afghánistánu.

Ze zahraničního pracoviště Mons (Belgie) - plk. Ing. Jaroslav Praus po dobu 3 měsíců a ze zahraničního pracoviště Ramstein (SRN) - kpt. Ing. Dan Matějka po dobu 6 měsíců.

L. Vyčlenění sil a prostředků do sil rychlé reakce NATO (NRF)

Síly rychlé reakce NATO

Pro případné nasazení do operací Sil rychlé reakce NATO (NATO Response Force, NRF) v roce 2017 bylo vyčleněno celkem 703 osob. Jednalo se o úkolové uskupení CBRN (397 osob), rotu ochrany CBRN (160 osob) a pontonovou rotu (146 osob). Jednotky byly doplněny logistickým zabezpečením.

K nasazení sil a prostředků rezortu MO vyčleněných do NRF mimo území ČR v roce 2017 nedošlo.

M. Působení vojenských pozorovatelů AČR

Vojenští pozorovatelé AČR působili v roce 2017 v počtu 9 osob v mírových misích OSN uvedených v tabulce:

Organizace	Název mise	Země působení	Počet osob
OSN	MINUSCA	Středoafriická republika	3
	MONUSCO	Demokratická republika Kongo	3
	UNMIK	Kosovo	2
	UNAMA	Afghánistán	1

N. Zranění a ztráty na životech

V průběhu roku 2017 nedošlo během působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích k žádnému úmrtí ani závažnému zranění v souvislosti s plněním úkolů.

O. Čerpání peněžních prostředků v zahraničních operacích za sledované období v souladu se SZÚ

Vyhodnocení čerpání peněžních prostředků vychází z upraveného rozpočtu kapitoly MO, který odráží skutečný stav čerpání peněžních prostředků k 31. prosinci 2017. V roce 2017 bylo v rámci nasazení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích vyčerpáno celkem **1 409 054 000,- Kč**, a to včetně výdajů spojených s přípravou osob, techniky a materiálu. Financování působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v hodnoceném období bylo zabezpečeno z rozpočtové kapitoly MO a tvořilo **2,84 %** celkových výdajů státního rozpočtu kapitoly MO.

Na základě „Dohody mezi ČR a MFO o podmínkách účasti ČR v zahraniční operaci MFO“ je významná část výdajů spojených s působením našich vojáků na Sinajském poloostrově refundována. Mise MFO za rok 2017 refundovala České republice 39,44 mil. Kč, což je cca 70 % vynaložených peněžních prostředků. Prostředky refundace za období roku 2017 pokrývají náklady na servis a opravy nasazených letounů CASA a neplánované výdaje.

Vyhodnocení výdajů rezortu MO v jednotlivých operacích za období od 1. ledna do 31. prosince 2017 je uvedeno v tabulce (v tis. Kč).

Název operace	Země působení	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Čerpání
RESOLUTE SUPPORT	Afghánistán	763 272	1 144 492	1 059 919
Ochrana ZÚ Kábul	Afghánistán	1 890	33 770	33 692
JOINT ENTERPRISE	Kosovo	4 275	7 347	7 213
EUFOR ALTHEA	Bosna a Hercegovina	1 356	2 182	2 160
MFO	Sinajský poloostrov	3 789	21 135	56 071
EU NAVFOR ATALANTA	Velká Británie	2 231	4 237	4 222
EUTM	Mali	31 515	88 940	88 745
UNDOF	Golanské výšiny	0	2 120	2 120
MINUSMA	Mali	7 468	3 435	3 433
EU NAVFOR MED SOPHIA	Itálie	2 361	5 064	5 040
INHERENT RESOLVE /LPT	Irák	48 000	63 874	63 121
INHERENT RESOLVE /PCHT	Irák	0	22 095	20 680
INHERENT RESOLVE/ Vým. jednotka VP	Irák	0	1 553	1 553
Pozorovatelské mise OSN	Afghánistán, DR Kongo, Kosovo a Středoafriická republika	0	10 270	10 188
Příprava sil a prostředků pro nasazení v zahraničí,	Na území ČR ³	678 323	44 561	50 898
CELKEM		1 544 480	1 455 075	1 409 054
Projekty okamžitého dopadu (QIP)		4 000	4 000	2 955

Závěr

Působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích vychází z Bezpečnostní strategie a politicko-bezpečnostních zájmů ČR a je praktickým naplňováním závazků vyplývajících z členství ČR v mezinárodních organizacích a zároveň příspěvkem k zajištění mezinárodní bezpečnosti.

Nasazení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v hodnoceném období bylo v plném rozsahu hrazeno ze schváleného rozpočtu kapitoly MO bez dodatečných požadavků na jeho navyšování.

³ Jedná se o výdaje v rámci výstavby, výcviku jednotek a národních aktivit pro působení v zahraničních operacích, včetně sil a prostředků vyčleněných do pohotovostních systémů NATO, EU a OSN.

Informace o stavu zapojení České republiky do misí OSN v roce 2017 a o příležitostech a možnostech pro působení České republiky v těchto misích

Úvod

Materiál je zpracován jako příloha „Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2017“, a to na základě usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 9. června 2015 č. 30 k Působení České republiky v mírových misích či zvláštních politických misích OSN.

1. Zapojení ČR do misí OSN v roce 2017

Nasazení sil v misích OSN zohledňuje zahraničněpolitické priority ČR a reflektuje její strategický bezpečnostní zájem podílet se na zajištění mezinárodní bezpečnosti a stability. V rámci OSN ČR aktivně vystupuje na podporu zahraničních misí a podporuje rovněž probíhající reformní proces, který má vést k zefektivnění celého systému mírových operací OSN.

V roce 2017 se navzdory úsilí nepodařilo, byť jen nevýrazně, navýšit příspěvek ČR do mírových misí OSN. Rezort MO usiloval zejména o navýšení zapojení v misích, ve kterých již působí.

V misi UNDOF na Golanských výšinách obdobně jako v roce 2016 působila skupina důstojníků, a to na pozicích analytika, plánovače a specialisty informačních technologií. Uvedenou skupinu v 1. polovině roku 2018 posílí příslušnice AČR na pozici styčné důstojnice pro Libanon.

Druhou misí OSN s vojenskou účastí ČR je mise MINUSMA v Mali. Od roku 2015 v ní působí jeden důstojník na velitelství mise. Na základě bilaterální dohody se SRN se podařilo vyjednat začlenění dvou analytiků do německého kontingentu na východě Mali, kteří v něm plní úkoly od ledna 2018.

Rezort MO dlouhodobě přispívá k činnosti OSN rovněž vysíláním vojenských pozorovatelů do některých misí organizace. V roce 2017 to byli tři pozorovatelé v misi MINUSCA ve Středoafričské republice, tři v MONUSCO v Demokratické republice Kongo, dva v UNMIK v Kosovu a jeden v misi UNAMA v Afghánistánu. Nově se v roce 2017 podařilo vyjednat pozice pro dva vojenské pozorovatele v misi MINUSMA. Rezort MO plánuje tyto pozice udržet i v budoucích letech.

V průběhu roku 2017 OSN z důvodu finančních škrťů zrušila vojenskou část mise OSN v Afghánistánu a snížila počet vojenských pozorovatelů v DR Kongo. Ke konci roku 2017 tak ČR bez náhrady přišla o jedno místo vojenského pozorovatele v Afghánistánu a o další v DR Kongo. Zároveň se však podařilo početní ztrátu vyrovnat zmíněným obsazením dvou pozic vojenských pozorovatelů v Mali (zahájení působení v lednu 2018).

V průběhu celého roku 2017 rezort MO aktivně zkoumal možnosti zvýšení svého zapojení do misí OSN a vyjednával se zahraničními partnery o možnostech spolupráce v rámci jednotlivých operací. Rezortu se však nepodařilo prosadit výraznější navýšení dosavadních aktivit. Jde o důsledek několika faktorů a v jejich důsledku se pak požadavky na nedostatkové schopnosti v misích OSN neprotínají s dostupnými kapacitami AČR. Z tohoto důvodu se rezort MO zaměřil na hledání vhodných zahraničních partnerů, do jejichž kontingentů by bylo možné začlenit dostupné prostředky rezortu, a na obsazování konkrétních pozic vojenských specialistů ve velících strukturách misí. Tento přístup vykazuje prozatím vyšší úspěšnost – např. zmiňované zapojení do německého kontingentu v MINUSMA nebo obsazení pozice styčné důstojnice v UNDOF.

2. Opatření ke zlepšení vysílání do misí OSN

S cílem systémově připravit rezort MO na působení v misích OSN vznikl v září 2017 rezortní dokument „Systémový rámec pro zapojování sil a prostředků rezortu MO do misí OSN“. Dokument stanovuje politicko-vojenské ambice, hlavní kroky k jejich naplnění a navrhuje úkoly a opatření nezbytné k dosažení adekvátních schopností pro působení v misích OSN v cílovém období tzn. v rozmezí let 2020–2025. V návaznosti na závěry tohoto dokumentu rezort MO do roku 2020 plánuje zapojovat se do misí OSN na ad hoc bázi, spíše v podobě menších specializovaných týmů ve spolupráci s vhodnými zahraničními partnery. Důvody jsou mj. chybějící materiálové vybavení, systémová nepřipravenost AČR samostatně a dlouhodobě působit v misích OSN a již přijaté operační závazky, zejména vůči NATO a EU. Současně bude rezort MO do roku 2020 usilovat o navýšení počtu vojenských pozorovatelů na třináct osob a postupné navýšení zastoupení na štábech misí OSN na deset osob.

V období 2020–2023 je cílem rezortu MO disponovat schopností působit v misích OS jednotkou na úrovni čtyř a v období 2023–2025 pak rotním úkolovým uskupením. Další ambicí je od roku 2020 ustálit počet vojenských pozorovatelů na dvaceti osobách a počet štábních důstojníků na 10 osobách.

Velkou výzvou pro rezort MO, která do jisté míry komplikuje naše úsilí, je naplňování nové politiky OSN v oblasti genderu oznámené na zasedání náčelníků generálních štábů přispěvatelských zemí OSN v červenci 2017, a sice 15% zastoupení žen na pozicích vojenských pozorovatelů a štábních důstojníků. V rámci této nové politiky vznikají místa určená výhradně pro ženy – aktuálně jedna z našich dvou pozic v misi UNMIK v Kosovu a nově obsazované důstojnické místo v misi UNDOF na Golanských výšinách. Navíc v případě vyčleňování vojenské jednotky bude ze strany OSN dána přednost nabídce takové země, která nabízí jednotku s větším počtem žen.

Další snahou rezortu MO je vyslání svých příslušníků do Sekretariátu OSN – celkem 15 příslušníků rezortu MO se v roce 2017 účastnilo výběrového řízení na pozice v Sekretariátu OSN. Z celkové konkurence 1500 kandidátů tři uchazeči postoupili do dalších fází výběrového řízení.

Za účelem získání chybějící expertízy pro zapojování do misí OSN využívá rezort MO vzdělávací aktivity – za rok 2017 bylo do specializovaných zahraniční kurzů OSN vysláno 5 příslušníků rezortu MO.

3. Příležitosti a možnosti pro působení České republiky v misích OSN

I pro rok 2018 zůstává jedním z cílů rezortu MO posílení úrovně současného zapojení v misi MINUSMA, a to z důvodu větší koncentrace úsilí pro bezpečnost a rozvoj regionu Sahel, který je pro ČR klíčový z pohledu tranzitní nelegální migrace. ČR již v regionu působí prostřednictvím mise EUTM v Mali a finančně/dary podporuje „Společné síly G5 Sahel“. Rezort MO bude nadále usilovat o začlenění menšího specializovaného týmu ve spolupráci s vhodným zahraničním partnerem do mise MINUSMA a o obsazení míst ve velitelské struktuře mise. Mandát pro působení sil a prostředků rezortu MO v misi MINUSMA byl pro rok 2018 stanoven do 10 osob, ale vzhledem k možnému příspěvku do této mise již v roce 2018 rezort MO navrhuje rozšíření mandátu pro léta 2018–2020 až do 30 osob. O zapojení do jiných misí OSN na africkém kontinentě rezort MO neuvažuje.

Další oblastí pro naše působení v misích OSN zůstává Blízký východ, konkrétně mise UNDOF na Golanských výšinách. ČR byla na začátku roku 2018 požádána OSN o nominaci příslušníka AČR v hodnosti brigádního generála na funkci zástupce velitele mise. Příslušná nominace byla Sekretariátu OSN odeslána. Bude-li příslušník AČR vybrán, lze očekávat jeho vyslání v květnu 2018. V současnosti rezort MO ještě usiluje o obsazení nové pozice v hodnosti podplukovníka a do budoucna případně i o doplnění dalších pozic ve velitelské struktuře, které budou ČR ze strany OSN nabídnuty. Pro misi UNDOF je mandát pro rok 2018 stanoven až do 5 osob, přičemž rezort MO navrhuje jeho rozšíření od roku 2019 až do 10 osob. Rezort MO se snaží výhledově o identifikaci možného zapojení i do dalších misí OSN v regionu. Případné vyslání vojenské jednotky či jednotek je podmíněno schválením nového mandátu.

V oblasti vysílání vojenských pozorovatelů do misí OSN bude rezort MO usilovat o postupné navýšení jejich počtů, a to až na 13 osob do roku 2020. V souvislosti s přípravou a vysíláním vojenských pozorovatelů je naprosto nezbytné cíleně se soustředit na podporu vojáků (a to i v poddůstojnických hodnostech) tak, aby bylo možné udržet stávající pozice vojenských pozorovatelů, z nichž některé mají být nadále určeny výhradně ženám.

Závěr:

V roce 2017 se rezortu MO v novém rezortním dokumentu podařilo definovat politicko-vojenskou ambici a identifikovat systém přípravy pro působení v misích OSN. Rezort MO usiloval o nahrazení původně deklarovaného rotního úkolové uskupení do mise MINUSMA v Mali. Slibně se rozvíjející spolupráce s některými západními spojenci však doposud nevyústila do vyslání substantivnějšího vojenského příspěvku do mise OSN. V oblasti vysílání vojenských pozorovatelů rezort MO přišel o dvě místa vlivem finančních škrťů ze strany OSN. K plánovanému navýšení počtu pozorovatelů tak rovněž nedošlo.

Rezort MO bude v roce 2018 i nadále usilovat o výraznější zapojení do misí OSN, a to zejména v misi MINUSMA. Počátkem roku 2018 se podařilo ve spolupráci s Německem

vyslat dva analyticky do německého kontingentu v misi MINUSMA a dva vojenské pozorovatele rovněž do mise MINUSMA. Dále v 1. polovině roku 2018 posílí příslušnice AČR naše zastoupení v misi UNDOF na Golanských výšinách.

Výrazně limitujícími faktory nadále budou již přijaté spojenecké závazky a dále nedostatečná expertíza vyčleňování sil a prostředků do misí OSN, nevyhovující materiální vybavení pro logisticky soběstačné působení a chybějící připravený personál. Novou výzvou bude i stále důsledněji uplatňovaná genderová politika OSN.

Vláda vzala Informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2017 na vědomí svým usnesením ze dne 16. května 2018 č. 297.

V Praze dne 16. května 2018

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v. r.